

IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Strasburg, 22.11.2016
COM(2016) 733 final

**KOMUNIKAZZJONI TAL-KUMMISSJONI LILL-PARLAMENT EWROPEW,
LILL-KUNSILL, LILL-KUMITAT EKONOMIKU U SOĊJALI EWROPEW U LILL-
KUMITAT TAR-REĠJUNI**

**Il-mexxejja li jmiss tal-Ewropa: l-Inizjattiva favur in-Negozji l-ġodda u n-Negozji li qed
jespandu**

{SWD(2016) 373 final}

KOMUNIKAZZJONI TAL-KUMMISSJONI

IL-MEXXEJJA LI JMISS TAL-EWROPA: L-İNIZJATTIVA FAVUR IN-NEGOZJI L-ĠODDA U N-NEGOZJI LI QED JESPANDU

1. Introduzzjoni

Id-ditti b'rati gholja ta' tkabbir johlqu hafna aktar impjiegi ġodda minn ditti oħrajn¹. In-negozji ġodda li jespandu f'ditti akbar jiffirmaw sehem kbir ta' dawn in-negozji. Izidu l-innovazzjoni u l-kompetittività tal-UE, u jsaħħu l-ekonomija. Dawn in-"negozji li qed jespandu" jistgħu jipprovdu wkoll benefiċċji soċjali, inkluża l-possibbiltà ta' arrangamenti ta' xogħol aktar flessibbli u moderni.

Fl-Istrateġija tas-Suq Uniku, il-Kummissjoni habbret li se thares lejn kif tista' tagħmel is-Suq Uniku aktar effiċjenti għan-negozji l-ġodda (start-ups) u għan-negozji li qed jespandu (scale-ups). Finalment, it-titjib tal-ekosistema għan-negozji ġodda u għan-negozji li qed jespandu fl-Ewropa se jkollu effett ta' benefiċċju dirett fuq l-impjiegi u t-tkabbir fl-UE.

In-negozji ġodda, li ta' spiss huma esperti fl-użu tal-aħhar teknoloġija², ġeneralment jikkombinaw diversi karatteristiċi: it-tkabbir mgħaġġel, id-dipendenza għolja fuq l-innovazzjoni tal-prodott, tal-proċessi u tal-finanzjamenti, l-attenzjoni kbira għall-iżviluppi teknoloġiċi ġodda u l-użu vast ta' mudelli ta' negozji innovattivi, li ta' spiss ikunu bbazati fuq pjattaformi kollaborattivi.

Diversi Stati Membri diġà għandhom fis-seħh jew qegħdin jikkunsidraw inizjattivi sabiex johlqu ambjent li jwassal għall-innovazzjoni u għall-intraprenditorija. B'riżultat ta' dan, ma hemm l-ebda differenza kbira bejn l-UE u l-Istati Uniti fir-rigward tal-holqien ta' ditti ġodda³. Dan jidher b'mod partikolari fis-settur teknoloġiku fejn il-kumpaniji tal-UE qegħdin fil-proċess li jsiru minn ta' quddiem nett fid-dinja f'ċerti setturi tat-teknoloġija medja/avanzata (eż. l-ingerija, is-settur awtomobilistiku).

Għadd ta' inizjattivi tal-UE jikkontribwixxu għall-holqien tax-xogħol u għat-tkabbir: il-Fond Ewropew għall-Investimenti Strateġiċi (FEIS)⁴, u għall-estensjoni u t-tisħih tiegħu, iżda l-Istrateġija għal Suq Uniku⁵, is-Suq Uniku Diġitali⁶, u l-Unjoni tas-Swieq Kapitali⁷ wkoll ipprovdu qafas għal titjib ulterjuri. Barra minn hekk, għen ukoll l-iffukar tal-attenzjoni tal-Fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej (FSIE) fuq l-innovazzjoni u l-appoġġ lill-SME, inkluż l-appoġġ għall-kapital ta' riskju għall-appoġġ ta' 140,000 negozju ġdid u negozju li qed jespandi⁸. Il-ftehimiet tal-FSIE diġà huma mmirati lejn 377,000 SME, inklużi n-negozji l-ġodda.

Izda ftit huma daww in-negozji ġodda Ewropej li, minflok jiffjorixxu u jespandu fl-Ewropa u lil hinn minnha, jibqgħu jeżistu wara l-fazi kritika tal-ewwel sentejn/tliet snin, u wisq inqas huma daww li jirnexxilhom jizviluppaw f'ditti akbar⁹.

Hemm diversi raġunijiet għal din is-sitwazzjoni, iżda ġie stmat li fl-UE, jekk l-għadd ta' negozji li qed jespandu jkun l-istess bħal dak tal-Istati Uniti, jistgħu jinholqu sa miljun impjeg ġdid u l-PDG jizdied b'sa EUR 2 000 biljun fl-20 sena li ġejjin¹⁰. Minhabba r-rabta pożittiva bejn id-daqs u l-produttività tad-ditti, dan itejjeb it-tkabbir tal-produttività fl-Ewropa^{11,12}. Barra minn hekk, l-identifikazzjoni ta'

¹ Skont Henrekson u Johansson, 2010, 4 % tad-ditti jiġġeneraw 70 % tal-impjiegi l-ġodda. Ara wkoll:

<http://www.kauffman.org/blogs/policy-dialogue/2015/august/deconstructing-job-creation-from-startups>

² Konnettività; 5G u broadband eċċ.

³ Għalkemm jeżistu differenzi bejn l-Istati Membri tal-UE. OECD (2015), *Entrepreneurship at a glance*.

⁴ https://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/funding/efsi_mt

⁵ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/MT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015DC0550&from=MT>

⁶ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/MT/TXT/?qid=1447773803386&uri=CELEX:52015DC0192>

⁷ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/MT/TXT/?uri=CELEX%3A52015DC0468>

⁸ Ara <https://cohesiondata.ec.europa.eu/themes/3>

⁹ Il-perċentwal tad-ditti li ma jikbru b'inqas minn 5 % jew li ma jikbru xejn, huwa oghla minn 45 % fl-Ewropa meta mqabbel mas-37 % fl-Istati Uniti (Bravo-Biosca, 2011, *A look at business growth and contraction in Europe*).

¹⁰ Rapport tar-Rappreżentanti tal-SME Daniżi, 2016, *Scale-up Companies – is a new policy agenda needed?*

<http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetailDoc&id=26381&no=1>

¹¹ Ara l-Eurostat (Marzu, 2016), *Statistics Explained: Entrepreneurship – Statistical indicators*: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Entrepreneurship_-_statistical_indicators#Small.2C_medium_and_large_enterprises.

modi kif jiġu appoġġjati n-negozji godda li jridu jespandu tista' tkun ukoll ta' benefiċċju għan-negozji tradizzjonali billi jiġu appoġġjati halli joperaw u jikbru fis-Suq Uniku.

Ir-riżultati ta' konsultazzjoni pubblika li għamlet il-Kummissjoni aktar kmieni fl-2016 ikkonfermaw din l-istampa. Is-sejbiet ewlenin¹³ kienu li:

- negozji godda li jkunu qegħdin jippruvaw jespandu għadhom qed jiffaċċjaw **wisq ostakoli regolatorji** u **amministrattivi** b'mod partikolari daww f'sitwazzjoni transfruntera;
- kemm għan-negozji godda kif ukoll għan-negozji li qed jespandu **jeżistu ftit wisq opportunitajiet** biex wiehed isib u jahdem ma' shab potenzjali fil-finanzi, fin-negozju u ma' awtoritajiet lokali;
- **l-aċċess għall-finanzi** huwa wiehed mill-akbar ostakoli għat-tkabbir.

Fi ftit kliem, is-Suq Uniku¹⁴ li għadu frammentat wisq, jista' b'mod partikolari jillimita l-potenzjal tat-tkabbir tan-negozji godda u tan-negozji li qed jespandu. Jidher li l-ostakoli regolatorji u amministrattivi spiss inehhulhom l-inċentiv li jgeddu, li jivvalorizzaw l-assi intangibbli tagħhom, u li jespandu madwar l-Ewropa. Il-kumpaniji jistgħu jagħzlu li joperaw f'ġurisdizzjonijiet li mhumiex tal-UE b'potenzjal akbar ta' tkabbir, li jista' jikkawża telf fl-impjiegi fl-UE.

L-awtoritajiet pubbliċi Ewropej, in-negozji godda u s-shab kummerċjali tagħhom iridu jaġixxu b'mod kollettiv sabiex jevitaw milli jintilfu l-isforzi siewja tan-negozji godda. Hemm bżonn ta' shubija mal-awtoritajiet nazzjonali, reġjonali u lokali, u b'mod speċjali man-negozji godda nfushom. Dan jinvolvi l-impenn tal-awtoritajiet li jippromwovu kundizzjonijiet li jiżguraw li n-negozji godda jistgħu jespandu. Min-naħa tagħhom daww in-negozji godda jistgħu joħolqu l-impjiegi, jikkompetu fis-suq u jkunu soċjalment responsabbli. Il-Manifest riċenti "Scale-up Europe"¹⁵ juri li n-negozji godda huma lesti li jimpenjaw ruhhom. Il-Kummissjoni tilqa' din l-inizjattiva min-naħa tal-atturi fis-settur, u r-rakkomandazzjonijiet li jinsabu fiha stess ipprovdew informazzjoni għar-riflessjonijiet tal-Kummissjoni relatati ma' dawn il-kwistjonijiet.

Din l-inizjattiva tindirizza tliet kwistjonijiet: **l-ostakoli; in-nuqqas ta' shab u ta' opportunitajiet; u d-diffikultajiet fir-rigward tal-finanzjament.**

- **approċċ koordinat** fil-politiki tal-UE, ibbażat fuq il-miżuri fis-sehħ jew li qegħdin jiġu żviluppjati, inklużi l-approċċi settorjali bħal daww fis-settur tal-ispazju;
- sett limitat u mmirat ta' **miżuri prattiċi**; u, fuq kollox,
- **shubija.**

2. Inneħhu l-ostakoli

Ħafna ditti godda innovattivi jibzghu li jekk jikbru żżejjed jiġu ppenalizzati b'regoli aktar onerużi, anki mingħajr espansjoni lil hinn mill-fruntieri tagħhom. Ħafna inizjattivi kurrenti li għandhom it-tir li jnaqqsu l-ostakoli għall-attivitajiet transfruntiera mhumiex limitati għal negozji godda, iżda jista' jkollhom impatt pożittiv fuq in-negozji godda, eż. il-ħidma fuq l-ekonomija kollaborattiva¹⁶, l-inizjattivi kurrenti sabiex jitjeb aktar il-forniment ta' servizzi fis-Suq Uniku u fil-Gvern elettroniku, jew il-prijoritajiet ta' standardizzazzjoni tal-ICT¹⁷.

L-ewwel nett, l-identifikazzjoni u l-konformità **tar-regoli u tal-formalitajiet regolatorji u amministrattivi** jistgħu jiehdu ħafna hin għaliex spiss **l-informazzjoni** dwar ir-regoli nazzjonali u tal-UE tkun frammentata u diffiċli biex tintfieh. Li tifhem kull liġi dwar it-taxxa, dwar il-kumpaniji u dwar ix-xogħol u rekwiżiti oħrajn hija sfida reali, speċjalment għal negozju ġdid b'riżorsi jew

¹² Il-produttività f'kumpaniji b'aktar minn 1000 impjegat hija ferm oghla milli f'kumpaniji oħrajn. L-Awtorità tan-Negozju Daniza.

¹³ http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=8723&lang=mt

¹⁴ Li jinkludi s-Suq Uniku Diġitali.

¹⁵ "Scale Up Europe: A Manifesto for change and empowerment in the digital age", 2016.

¹⁶ http://ec.europa.eu/growth/single-market/strategy/collaborative-economy_mt

¹⁷ http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=8852&lang=mt

kompetenzi limitati. Il-konsultazzjoni wriet li anki meta n-negozji l-godda jifhmu u jikkonformaw mar-rekwiziti rilevanti kollha, isibuhom onerużi żżejjed. Kwazi 40% ta' dawk li wiegħbu sabu li l-espansjoni hija hafna aktar diffiċli minn kemm kienu qegħdin jistennew.

In-negozji godda, speċjalment dawk diġitali, isibuha diffiċli wkoll li jimpjegaw persunal ibbażat f'pajjiżi oħrajn tal-UE (peress li r-regoli dwar it-taxxa u l-impjiegi jvarjaw). It-twaqqif ta' kumpanija sussidjarja spiss ikun jinvolvi wisq xogħol u ma jkunx jissodisfa l-htigijiet tagħhom (eż. li jimpjegaw persuna waħda biss).

Għaldaqstant l-awtoritajiet pubbliċi f'kull livell – lokali, reġjonali, nazzjonali, Ewropew - iridu jaġixxu sabiex inehhu l-ostakoli u l-piżijiet mhux meħtieġa u jgħinu lin-negozji biex jindirizzaw l-ostakoli inevitabli.

Il-Kummissjoni diġà hadet azzjoni u habbret miżuri oħrajn f'uħud minn dawn l-oqsma¹⁸. FI-2017, il-Kummissjoni behsiebha tippreżenta inizzjattivi għal Portal Diġitali Uniku li jipprovdi aċċess onlajn faċli għall-informazzjoni dwar is-Suq Uniku, proċeduri elettronici, assistenza, pariri u servizzi ta' soluzzjoni tal-problemi għaċ-ċittadini u għan-negozji, kif ukoll possibiltajiet sabiex jitlestew onlajn il-proċeduri transfruntiera¹⁹.

L-awtoritajiet nazzjonali fil-Grupp ta' Esperti tal-Istati Membri qegħdin iħarsu lejn il-qafas regolatorju ġenerali għan-negozji godda, appoġġjati mill-Faċilità ta' Appoġġ għall-Politika ta' Orizzont 2020, li tippermetti lill-Istati Membri individwali jfittxu rakkomandazzjonijiet dwar kif itejbu l-qafas tan-negozju għal dawn id-ditti. Sabiex tiżgura li l-Kummissjoni u l-Istati Membri jkollhom informazzjoni dettaljata u evidenza dwar negozji godda u dwar negozji li qed jespandu, **bl-Osservatorju Ewropew għar-Raggruppamenti u għall-Bidla Industrijali**²⁰ rinnovat, għall-ewwel darba l-Kummissjoni se tiġbor b'mod sistematiku informazzjoni dwar negozji godda u negozji li qed jespandu, se twettaq analiżi dettaljata u ttiprovdi feedback u evidenza lill-Istati Membri sabiex tgħinhom itejbu t-tfassil tal-politika u jissimplifikaw l-għodod ta' implimentazzjoni.

It-tieni, in-negozji godda huma mħassbin b'mod partikolari dwar **it-taxxa u d-diffikultà biex jikkonformaw mat-28 reġim tat-taxxa differenti**: 58 % minn dawk li wiegħbu għall-konsultazzjoni tal-Kummissjoni rrapportaw kostijiet għoljin ta' konformità mat-taxxa. L-intrapriżi żgħar u medji (SMEs) jonfqu madwar 30 % tan-nefqa relatata mat-taxxa fuq kostijiet ta' konformità, u saħansitra aktar jekk jespandu lil hinn mill-fruntieri²¹. L-indirizzar ta' din il-kwistjoni jagħmel differenza tangibbli u jista' jgħin fit-tkabbir tan-negozji godda.

Kif ipprezentat fil-Pjan ta' Azzjoni tagħha adottat fis-6 ta' April 2016, il-Kummissjoni behsiebha timmodernizza u tissimplifika s-sistema ta' Taxxa fuq il-Valur Miżjud (VAT) li tapplika għall-kummerċ transfruntier fl-UE billi tohloq Żona Unika tal-VAT²². Għaldaqstant fix-xhur li ġejjin se tipproponi pakkett komprensiv sabiex jitnaqqsu l-kumplessità u l-frammentazzjoni tas-sistema tal-VAT tal-UE u, b'hekk, tohloq ambjent li jgħib miegħu tkabbir tal-kumpaniji u li jkun favorevoli għall-kummerċ transfruntier. Fil-ġimgħat li ġejjin, il-Kummissjoni se tipproponi li jiġi ssimplifikat il-Mini-One Stop Shop (MOSS) u testendih għall-provvisti transfruntiera ta' oġġetti u servizzi oħrajn min-negozju għall-konsumatur. FI-2017, se tissuggerixxi pakkett immirat għas-simplifikazzjoni tal-VAT għall-SMEs, inklużi n-negozji godda. Se tipproponi wkoll reġim definittiv tal-VAT għall-kummerċ transfruntier fi hdan l-UE li se jkompli jnaqqas id-diffikultajiet għan-negozji godda u għan-negozji li qed jespandu.

¹⁸ Il-Kummissjoni Ewropea kontinwament qiegħda timmaniġġja l-gabra ta' leġiżlazzjoni Ewropea permezz tal-Programm dwar l-Idoneità u l-Prestazzjoni tar-Regolamentazzjoni (REFIT) li għandu l-għan li jiżgura li l-liġi tal-UE tibqa' idonea għall-iskop tagħha u tagħti r-riżultati mixtieqa minn dawk li jfasslu l-politika bl-aktar mod effiċjenti u effettivi. Dan għandu l-għan li jneħhi l-burokrazija u li jnaqqas il-kostijiet mingħajr ma jikkomprometti l-oġġettivi politiċi u l-istandards għoljin tal-UE.

¹⁹ Ir-registrazzjoni onlajn tal-kumpaniji se tiġi indirizzata bhala parti mill-proposta pjanata tal-Kummissjoni dwar l-iffaċilitar tal-użu tat-teknoloġiji diġitali tul iċ-ċiklu tal-hajja ta' kumpanija (ara l-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni "Nagħgornaw is-Suq Uniku: opportunitajiet aktar għaċ-ċittadini u għan-negozji" (COM(2015)550, p. 5; il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni "Il-Pjan ta' Azzjoni tal-UE dwar il-Gvern elettroniku għall-2016-2020" (COM(2016)179, p. 8; il-Programm ta' Hidma tal-Kummissjoni 2017 (COM(2016)710, p. 8).

²⁰ Dan se jikkonsulta ma' pjattaformi bħan-Netwerk Ewropew għan-Negozji Godda u n-Netwerk Globali għall-Intraprenditorija

²¹ Ara l-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni: Il-bini ta' sistema ta' taxxa korporattiva ġusta, kompetittiva u stabli għall-UE.

²² https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/com_2016_148_mt.pdf

Barra minn hekk, il-proposti adottati riċentement għat-tnejn mill-ġdid tal-Baži Komuni Konsolidata tat-Taxxa Korporattiva (BKKTK) fihom inċentivi għan-negozji sabiex jikbru u jespandu b'mod transfruntier fi hdan is-Suq Uniku. B'mod partikolari, għan-negozji godda innovattivi u għan-negozji li qed jespandu innovattivi li jagħzlu li jipparteċipaw fil-BKKTK, din tinkludi super tnaqqis għar-R&Ż, u provvedimenti li jizgura li l-finanzjament mill-bejgħ ta' ishma u l-finanzjament b'dejn jigu ttrattati bl-istess mod minn perspettiva tat-taxxa²³.

It-tielet, in-nies onesti li jiehdu r-riskji jkunu ta' sikwit soġġetti għal **proċeduri ta' insolvenza** ineffiċjenti u twal wisq. Barra minn hekk, kumpaniji vijabbli ma jkollhomx il-possibbiltà li jirristrutturaw. Jidher ukoll li ftit li xejn hemm lok għat-“tieni opportunità” għall-imprendituri onesti b'hafna dejn, minkejja li l-falliment spiss ikun parti mit-triq sabiex wiehed isir imprenditur ta' suċċess. Il-biża' li jfallu u li jkunu penalizzati għal dak il-falliment jista' jaqta' qalb dawk li qed ifittxu li jespandu.

Fir-rigward **tad-dritt tal-kumpaniji u d-dritt dwar l-insolvenza**, illum il-Kummissjoni adottat strument legiżlattiv li se (i) jiggarrantixxi mekkaniżmu ta' twissija bikrija u d-disponibbiltà ta' oqfsa ta' ristrutturar fl-Istati Membri sabiex tiġi restawrata l-vijabbiltà u tiġi evitata l-insolvenza, b'mod partikolari għall-SMEs, (ii) jipprovdni għal reġim tat-tieni opportunità għal imprendituri onesti individwali b'hafna dejn bir-rilaxx tad-djun tagħhom u (iii) isahhah l-effiċjenza tal-proċeduri ta' ristrutturar, ta' insolvenza u ta' rilaxx. Fl-2017, il-Kummissjoni beħsiebha tipprezenta wkoll inizjattiva tad-dritt tal-kumpaniji li tiffaċilita l-użu ta' teknoloġiji diġitali tul iċ-ċiklu tal-hajja ta' kumpanija, b'mod partikolari b'rabta mar-reġistrazzjoni tagħha u mal-arkivjar ta' dokumenti u ta' informazzjoni tal-kumpanija, u dwar il-fużjonijiet u d-diviżjonijiet transfruntiera, inklużi l-aġġornament tar-regoli dwar il-fużjonijiet transfruntiera u l-ikkomplimentar tagħhom b'regoli dwar id-diviżjonijiet transfruntiera. Kif imħabbar fis-Suq Uniku Diġitali u fil-pjan ta' azzjoni tal-gvern elettroniku, fl-2016 se jitnieda proġett pilota fuq skala kbira dwar l-implimentazzjoni tal-prinċipju “ta' darba biss” fuq livell transfruntier fil-qasam ta' bejn in-negozju u l-gvern u bil-partiċipazzjoni tal-Istati Membri²⁴.

Ir-raba', fir-rigward **tal-liġi tax-xogħol**, il-Kummissjoni se tkompli tiffaċilita l-konformità u r-rispett tad-drittijiet tal-haddiema min-negozji l-godda anke fir-rigward tal-konformità mar-regoli tal-UE dwar il-hin tax-xogħol u s-saħħa u s-sigurtà.

Barra minn hekk, l-UE se tkompli tuża l-politika **kummerċjali** sabiex tiftaħ opportunitajiet għal negozji godda u għal negozji li qed jespandu, b'mod partikolari permezz ta' ftehimiet kummerċjali u miżuri xierqa sabiex tiżgura regoli kummerċjali prevedibbli u ċari.

Azzjonijiet ulterjuri:

- *Il-Kummissjoni se taħdem mal-Parlament Ewropew u mal-Kunsill sabiex tiżgura l-adozzjoni u l-implimentazzjoni f'waqtha tal-proposta dwar l-oqfsa ta' ristrutturar preventiv, it-tieni opportunità għal imprendituri onesti u l-effiċjenza msahħa tal-proċeduri ta' ristrutturar, ta' insolvenza u ta' rilaxx*
- *Il-Kummissjoni se twessa' l-gwida li jmiss dwar l-aħjar Prattiki fir-regimi tat-taxxa tal-Istati Membri għall-Kapital ta' Riskju.*
- *Sabiex jgħin lin-negozji godda u lin-negozji li qed jespandu biex jinnavigaw fis-sorsi ta' informazzjoni spiss mifruxa, in-**Network Enterprise Europe (EEN)** se jespandi s-servizzi ta' **konsulenza tiegħu** b'Konsulenti ddedikati għall-Espansjoni dwar ir-regoli nazzjonali u Ewropej rilevanti, l-opportunitajiet ta' finanzjament, is-shubijiet u kif jiġi aċċessat l-akkwist*

²³ Il-BKKTK tista' tagħti spinta lin-negozji l-godda u lil dawk li jixtiequ jespandu biex jinvestu u jespandu fis-Suq Uniku. Din se tippremjha l-attivitajiet tagħhom ta' tkabbir bħall-investiment fir-R&Ż u l-finanzjament mill-bejgħ tal-ishma. Biex tappoġġja lill-intraprenditorija żgħira u innovattiva, se jingħata tnaqqis akbar għall-investimenti fir-R&Ż lin-negozji l-godda. Il-BKKTK se tindirizza t-trattament preferenzjali tad-dejn fuq l-ekwità li se jkun ta' benefiċċju għall-kumpaniji innovattivi ffinanzjati mill-bejgħ tal-ishma u b'mod partikolari għan-negozji godda.

²⁴ Ara l-pjan ta' azzjoni dwar il-Gvern elettroniku għall-2016-2020 COM(2016)179 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/MT/TXT/?uri=CELEX:52016DC0179>

pubbliku transfruntier, b'konnessjoni ma' Startup Europe u mal-aċċess tal-SMEs għaċ-Ċentri ta' Innovazzjoni Diġitali u l-linji pilota tal-manifattura għall-SMEs, skont Orizzont 2020.

- *Fl-2017 skont il-Grupp ta' Livell Għoli tal-Kunsill tal-Kompetittività, il-Kummissjoni se tappoġġja reviżjoni bejn il-pari kbira, komprensiva u dettaljata tar-regoli u tal-prattiki tal-Istati Membri kollha għal negozji ġodda u għal negozji li qed jespandu.*

3. Holqien ta' opportunitajiet ġodda

L-UE u l-Istati Membri jistgħu jkomplu jissimplifikaw il-hajja tan-negozji ġodda billi jappoġġjawhom fl-oqsma li ġejjin:

- il-kuntatt mas-**shab adattati** (eż. investituri, shab tan-negozju, universitajiet, ċentri ta' riċerka);
- l-aċċess għal opportunitajiet kummerċjali (b'mod speċjali kuntratti ta' **akkwist**);
- ir-reklutaġġ ta' impjegati bil-**hillet xierqa**, inkluż minn barra l-UE.

3.1 Shab, raggruppamenti u ekosistemi

F'dawn l-aħhar snin, il-Kummissjoni u l-Istati Membri tal-UE appoġġjaw il-holqien ta' "**komunitajiet**" biex jgħinu lin-negozji l-ġodda jaqdbu ma' shab potenzjali (eż. investituri, shab tan-negozju, universitajiet, ċentri ta' riċerka) permezz ta' avvenimenti, pjattaformi, raggruppamenti ta' negozju, netwerking u "ekosistemi" ta' appoġġ lokali/reġjonali²⁵.

Fil-livell tal-UE, l-inizjattiva Startup Europe irriżultat bhala marka rikonoxxuta għall-holqien ta' rabtiet bejn l-ekosistemi²⁶, li tiffoka fuq il-konnessjoni bejn il-persuni, l-ekosistemi lokali, is-sensibilizzazzjoni internazzjonali u l-ghoti ta' informazzjoni permezz ta' One Stop Shop għan-negozji ġodda. Filwaqt li sar ċertu progress, l-attivitajiet se jissahħu, b'mod partikolari t-tlaqqiġ tal-investituri, tal-korporazzjonijiet u tal-imprendituri kif ukoll in-netwerking ta' dawk li jieħdu d-deċiżjonijiet fil-livell reġjonali.

Barra minn hekk, l-Istitut Ewropew tal-Innovazzjoni u t-Teknoloġija (EIT) waqqaf numru ta' Komunitajiet ta' Konoxxenza u Innovazzjoni fl-oqsma tematiċi tal-ICT, tal-Energija, tat-Tibdil fil-Klima, tas-Sahħa u tal-Materja prima, b'finanzjament pubbliku ta' 25 %, filwaqt li l-bqija ġej minn investimenti privati. L-EIT qieghed jgħin f'numru ta' oqsma: il-hillet intraprenditorjali, il-mentoraġġ u l-aċċeleraturi tan-negozji ġodda.

L-UE waqqfet Pjattaformi Tematiċi ta' Speċjalizzazzjoni Intelligenti²⁷, li jgħaqqdu lir-reġjuni u lin-negozji u jappoġġjaw l-investimenti tal-Fondi Strutturali u ta' Investiment Ewropej (FSIE) għan-negozji li qed jespandu promossi min-netwerks reġjonali u mis-Shubijiet ta' Raggruppamenti Strateġiċi Ewropej. Flimkien mal-appoġġ immirat li jirċievu²⁸, dawn il-proġetti se jgħinu sabiex jinholqu l-opportunitajiet għan-negozji li qed jespandu. Il-Kummissjoni se thegġeg lill-Istati Membri sabiex jieħdu sehem f'dawn il-Pjattaformi Tematiċi ta' Speċjalizzazzjoni Intelligenti u jużaw il-Facilità ta' Appoġġ għall-Politika ta' Orizzont 2020.

Madankollu, minkejja dawn l-inizjattivi, il-konsultazzjoni pubblika wriet li n-negozji ġodda u n-negozji li qed jespandu jistgħu jibbenefikaw minn **aktar appoġġ koordinat**.

- **massa kritika** ta' raggruppamenti u ekosistemi interkonnessi b'mod effettiv madwar l-UE
- użu aħjar tal-**aċċeleraturi** u tal-**inkubaturi**;

²⁵ L-"approċċ ta' ekosistema ta' intraprenditorija" jispjega għalfejn ċerti bliet/reġjuni għandhom hafna aktar negozji ġodda/negozji li qed jespandu minn oħrajn, minkejja li għandhom l-istess qafas regolatorju. L-ekosistemi jmexxu lir-riżorsi lejn l-użu l-aktar produttiv. Jagħmluha possibbli li jiġu mfassla politiki olistiċi li ma jinkisbux b'approċċi tradizzjonali.

²⁶ Pereżempju, is-Summit Start-up Europe, Start-up Europe Accelerators Assembly, in-network ta' universitajiet ta' Start-up Europe; is-sensibilizzazzjoni dwar l-opportunitajiet disponibbli ta' finanzjament u ta' netwerking; it-tlaqqiġ ta' korporazzjonijiet kbar u ta' negozji ġodda (Start-up Europe Partnership), u l-promozzjoni tal-intraprenditorija.

²⁷ S'issa dwar il-Modernizzazzjoni Industrijali, il-prodotti Agroalimentari u l-Energija

²⁸ Pereżempju dwar it-trasformazzjoni ta' reġjuni u bliet f'ċentri li jniedu t-trasformazzjoni diġitali u l-modernizzazzjoni industrijali.

- **pjattaforma** fl-UE kollha **li tgħaqquad** lin-negozji l-godda ma' shab potenzjali (flimkien ma' pjattaformi pubbliċi u privati eżistenti).

Azzjonijiet ulterjuri:

- *Fl-2017, il-Kummissjoni se ssahħah **Startup Europe** li se jkollha kamp ta' applikazzjoni usa' lil hinn mis-settur tal-ICT u tan-negozji l-godda fuq il-web. Il-Kummissjoni se tikkordina l-hidma tal-UE biex **tgħaqquad ir-raggruppamenti u l-ekosistemi madwar l-Ewropa u għib koerenza akbar bejn l-inizjattivi differenti tal-UE** b'mod partikolari billi tiġbor flimkien il-Ministeri nazzjonali u reġjonali, l-aġenziji innovattivi u partijiet ikkonċernati u ekosistemi oħrajn.*
- *Biex **tgħaqquad lill-kumpaniji l-godda mas-shab tan-negozju**, fl-2017 il-Kummissjoni se tnedi għadd ta' miżuri pilota dwar it-tlaqqiġ ta' negozji godda, kumpaniji b'kapitalizzazzjoni medja u intrapriżi akbar u se testendi l-programm Erasmus għall-Intraprendituri Żgħazagħ għall-inkubaturi u għall-impredituri fis-swieq internazzjonali.*

3.2 Opportunitajiet ta' akkwist

Il-kuntratti ta' **akkwist pubbliku** jistgħu jappoġġjaw l-attivitajiet ta' espansjoni, iżda l-SMEs għadhom mhumiex irrappreżentati biżżejjed²⁹ b'mod partikolari għall-hekk imsejjah akkwist "oghla mil-limitu"³⁰.

L-akkwist pubbliku, suq ta' EUR 2 triljun, jirrappreżenta potenzjal kbir ta' tkabbir kemm għan-negozji godda kif ukoll għan-negozji li qed jespandu. Illum, dan il-potenzjal għadu mhuwiex użat biżżejjed. Meta mqabbel mal-piż tagħhom fl-ekonomija, in-negozji godda/li qed jespandu ma jiksbox sehem proporzjonat ta' kuntratti pubbliċi³¹. Appoġġ aħjar lill-awtoritajiet kontraenti dwar l-użu tal-opportunitajiet tas-suq u l-ghodod ta' akkwist immodernizzati huwa neċessarju sabiex jitjeb il-ftuh ta' negozji godda/negozji li qed jespandu innovattivi. B'mod partikolari, il-konsultazzjonijiet preliminari tas-suq u s-shubijiet għall-innovazzjoni jistgħu jkunu modi b'sahħithom għan-negozji godda/għan-negozji li qed jespandu sabiex jippromwovu l-prodotti innovattivi tagħhom max-xerrejja pubbliċi. B'hekk, in-negozji godda/in-negozji li qed jespandu se jkollhom opportunità akbar ta' suċċess fl-akkwist pubbliku. It-tnedija tal-akkwist elettroniku hija essenzjali f'dak ir-rigward.

Akkwist pubbliku tal-innovazzjoni mfassal kif suppost diġà għen sabiex jiddaħhlu ideat mhux ittestjati fis-suq u b'hekk jinholqu opportunitajiet ta' tkabbir transfruntiera.

Fl-ewwel azzjonijiet ta' akkwist biex jippromwovu l-innovazzjoni fil-kamp ta' applikazzjoni tas-Seba' Programm Kwadru (FP7) jirriżulta li l-SMEs rebħu darbtejn u nofs aktar kuntratti milli f'eżerċizzji standard (73 % kontra 29 %) u ngħataw 15-il darba aktar kuntratti transfruntiera mill-medja tal-akkwist pubbliku fl-Ewropa (29 % kontra 2 %)³².

Fl-2014, l-UE adottat qafas gdid għall-akkwist pubbliku li jipprovdi opportunitajiet għan-negozji l-godda biex jaċċessaw l-akkwist pubbliku. Madankollu, jidher li l-awtoritajiet tal-offerti nazzjonali jew reġjonali/lokali għadhom ma jafux wisq dwar dawn il-possibiltajiet.

Azzjonijiet ulterjuri:

- *Fl-2017, il-Kummissjoni se tintroduċi miżuri dwar **l-akkwist tal-UE** sabiex: (I) tistabbilixxi sensara tal-innovazzjoni li jibnu networks ta' xerrejja interessati fl-akkwist pubbliku tal-innovazzjoni, iddaħħalhom f'kuntatt ma' negozji innovattivi u tgħin lin-negozji jaċċessaw il-*

²⁹ Flash Eurobarometer 417 dwar l-ostakoli għall-akkwist għall-kumpaniji ż-żgħar.

³⁰ L-akkwist b'valur daqs il-limiti stabbiliti fil-leġiżlazzjoni tal-UE jew oghla minnhom.

³¹ Dan huwa partikolarment minnu għall-akkwist b'valur ugwali għal-limiti stabbiliti fil-leġiżlazzjoni tal-UE jew oghla minnhom.

³² <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/updated-results-ongoing-pre-commercial-procurements-pcp-projects>

finanzjament tar-riskju³³; (ii) thegġeg lill-Istati Membri kollha jistabblixxu miri ta' xiri tal-innovazzjoni ambizzjużi; (iii) tipprovi gwida dwar l-akkwist innovattiv³⁴, billi tibni fuq is-Shubija għall-Innovazzjoni.

3.3 Hiliet

Il-kumpaniji li qeghdin jikbru jridu jimpjegaw nies **bil-hiliet** it-tajba, b'mod partikolari hiliet **teknici, finanzjarji u digitali**. Il-mentalità intraprenditorjali, il-hiliet **fil-ġestjoni** u **fit-tmexxija** għall-espansjoni huma wkoll kruċjali.

Abbażi tal-**Agenda Ġdida għall-Hiliet għall-Ewropa** (ta' Ġunju 2016), il-Kummissjoni qiegħda taħdem sabiex ittejjeb il-**kwalità tal-hiliet** u r-**rilevanza tagħhom għas-suq tax-xogħol**.

Dawn l-isfidi se jiġu indirizzati permezz ta' tliet sfidi:

- **Il-Koalizzjoni għall-Hiliet u l-Impjiegi Digitali** li jmiss – tappoġġja l-kooperazzjoni bejn l-edukazzjoni, l-impjiegi u l-industrija.
- **Il-Pjan ta' Azzjoni għall-Kooperazzjoni Settorjali dwar il-Hiliet** ittejjeb l-informazzjoni dwar il-hiliet u jindirizza n-nuqqas ta' hiliet.
- **L-ghodda għall-big data** li jmiss għall-previżjonijiet u l-informazzjoni dwar il-hiliet bhala parti mill-Panorama ta' Hiliet.

Il-Kummissjoni stabbiliet ukoll żewġ oqfsa biex ittejjeb it-tagħlim u l-valutazzjoni tal-hiliet:

- Il-Qafas Ewropew tal-Intraprenditorija (EntrComp);
- Il-Qafas tal-Kompetenzi Digitali (DigComp).

Hija se taħdem mal-Istati Membri sabiex tippromwovi dawn l-oqfsa fil-livell nazzjonali. Fl-istess hin, l-EIT se jfittex u jzid il-hidma tiegħu fit-taħriġ ta' studenti fil-livell tal-Masters b'hiliet teknici u intraprenditorjali kkombinati.

Il-Kummissjoni qiegħda tippromwovi wkoll il-professjonalizmu fl-ICT – il-Qafas Ewropew għall-Kompetenza fl-Elettronika³⁵ issa sar standard għall-professjonisti tal-ICT. Finalment, il-kapaċità li tattira l-aqwa talent, inkluż minn barra l-UE, huwa xprunatur ieħor importanti tas-suċċess tagħha. F'Ġunju tal-2016, il-Kummissjoni pproponiet li tirriforma l-**Karta Blu tal-UE** sabiex tattira aktar il-haddiema bi kwalifiki għolja ta' pajjiżi terzi³⁶. Peress li t-talent minn barra l-pajjiż jista' jagħti kontribut importanti fil-fondazzjoni ta' negozji ġodda, jehtieg li jsir aktar xogħol fl-UE sabiex tattirahom u tappoġġjahom.

Azzjonijiet ulterjuri:

- *Fl-2017, il-Kummissjoni se tibni fuq l-Agenda Ġdida għall-Hiliet għall-Ewropa billi tara li żżid l-attivitajiet tal-EIT sabiex jippromwovi l-hiliet tal-intraprenditorja, tal-ġestjoni u tal-innovazzjoni.*
- *Il-Kummissjoni se thegġeg lill-Istati Membri jagħmlu użu akbar mill-Alleanzi ta' Għarfien ta' Erasmus+ u mill-ghodda ta' awtovalutazzjoni HEInnovate.*

³³ Dawn is-sensara jidentifikaw u jaggregaw il-htigijiet tax-xerrejja pubbliċi, jidentifikaw fornituri potenzjali, jikkoncentraw l-ideat u jiffinanzjaw daww l-aktar promettenti f'setturi partikolari.

³⁴ Abbażi tad-direttivi modernizzati tal-akkwist pubbliku.

³⁵ <http://www.ecompetences.eu/>.

³⁶ Fl-2016 ukoll, giet adottata r-riforma tar-regoli dwar l-immigrazzjoni għall-istudenti u r-riċerkaturi ċittadini ta' pajjiżi terzi, li tagħtihom id-dritt joqogħdu fl-UE sabiex ifittxu impjiegi jew jibdew negozji għal mill-inqas disa' xhur wara l-gradwazzjoni jew it-tmiem tar-riċerka (id-Direttiva (UE) 2016/801).

3.4 Tishih tal-opportunitajiet ta' innovazzjoni tal-UE ghal negozji godda u ghal negozji li qed jespandu

Il-Kummissjoni ziedet l-appoġġ tagħha lill-SMEs permezz tal-programm qafas ghar-riċerka u l-innovazzjoni ta' Orizzont 2020, kemm bhala shab fi proġetti ta' kollaborazzjoni ma' organizzazzjonijiet ta' riċerka u ditti oħrajn, kif ukoll bhala benefiċjarji uniċi. Tat spinta wkoll lill-appoġġ għall-innovazzjoni fosthom permezz ta' aktar proġetti ta' dimostrazzjoni, aċċess faċilitat għall-esperimentazzjoni u l-faċilitajiet pilota, azzjonijiet dwar l-akkwist innovattiv u strumenti finanzjarji msahha. Minhabba f'hekk, il-partecipazzjoni tal-SMEs ždiedet u attwalment hija oghla mil-livell mira ta' 20 %.

L-istrument il-ġdid tal-SMEs diġà appoġġja proġetti ta' innovazzjoni f'1,924³⁷ SME. Madankollu, l-evidenza u l-opinjoni tal-partijiet ikkonċernati³⁸ juru li Orizzont 2020 huwa aktar tajjeb biex jappoġġja teknoloġiji u kumpaniji li diġà jeżistu milli negozji godda li huma innovattivi fi swieq godda jew li jinsabu fl-intersezzjoni bejn it-teknoloġiji diġitali u fiżiċi. L-appoġġ attwali huwa meqjus ikkumplikat iżżejjed, mhux flessibbli u jaħdem bil-mod wisq biex jissodisfa l-htigijiet tagħhom.

Fid-dawl ta' dan li ntqal hawn fuq, il-Kummissjoni behsiebha tagħmel xi tibdiliet f'Orizzont 2020 għall-perjodu (2018-2020). Dawn jinkludu:

- l-adozzjoni ta' **approċċ** kompletament "**minn isfel għal fuq**", biex proġetti innovattivi li jinteressaw diversi setturi/teknoloġiji jsiru eliġibbli għall-appoġġ;
- aċċess aktar faċli għan-negozji l-ġodda **għall-appoġġ finanzjarju u tekniku**;
- l-immirar ta' innovazzjonijiet sinifikanti li joħolqu swieq b'**potenzjal ta' tkabbir**.

Abbażi ta' dan u tar-riżultati tal-evalwazzjoni ta' nofs it-terminu ta' Orizzont 2020, il-Kummissjoni Ewropea se tikkunsidra li tohloq **Kunsill Ewropew tal-Innovazzjoni**³⁹ għal programmi futuri sabiex tikkontribwixxi għall-holqien ta' innovazzjonijiet sinifikanti li jistgħu jinteressaw u joħolqu swieq godda.

Minbarra li tikkunsidra l-htigijiet speċifiċi tal-SMEs, bhall-aċċess miftuħ u ffaċilitat għall-faċilitajiet ta' esperimentazzjoni u l-faċilitajiet pilota, u f'kooperazzjoni mar-reġjuni dwar iċ-ċentri ta' innovazzjoni, l-inizjattiva **Radar ta' Innovazzjoni** tagħmilha aktar faċli li jiġu individwati minn kmieni innovazzjonijiet iffanzjati minn Orizzont 2020 b'potenzjal tas-suq u t-timijiet warajhom (eż. SMEs, negozji godda, spin-offs, universitajiet).

L-Istitut Ewropew tal-Innovazzjoni u t-Teknoloġija (EIT) stabbilixxa aċċeleraturi pan-Ewropej għall-kumpaniji innovattivi. Barra minn hekk, l-EIT se jesplora l-holqien ta' skemi ta' investment dirett fl-espansjoni ta' kumpaniji innovattivi eżistenti billi jattira investment addizzjonali minn sorsi tas-settur pubbliku u privat u minn strumenti eżistenti.

Barra minn hekk, huwa diffiċli wisq għan-negozji l-ġodda u għan-negozji li qed jespandu (u l-SMEs b'mod aktar ġenerali) li lesti li jagħmlu dan, li jipproteġu u jivvalorizzaw id-drittijiet ta' proprjetà intellettuali (**IPR**) minhabba nuqqas ta' informazzjoni u kompetenzi preċiżi dwar kif jużaw l-IPRs b'mod strateġiku bhala strumenti ta' investment/ta' tkabbir; kostijiet tas-sistemi relattivament għoljin; diffikultà fil-kisba ta' valwazzjoni tal-IPRs;⁴⁰ u kostijiet għoljin għall-infurzar.

9 % biss tal-kumpaniji zghar tal-UE jużaw proprjetà intellettuali reġistrata u huma bil-wisq inqas dawk li jużaw drittijiet b'kopertura fl-UE kollha (3 % jirreġistraw trademarks tal-UE)⁴¹. Dan spiss iżommhom milli jgawdu mill-benefiċċji potenzjali kbar tal-isforzi ta' innovazzjoni tagħhom. Meta mqabbla mal-pari tagħhom, l-SMEs, li b'mod attiv jużaw l-IP, jiġġeneraw 32 % aktar ta' dħul għal kull impjegat, b'hekk ikunu jistgħu joffru pagi aktar attraenti u jżidu l-forza tax-xogħol tagħhom aktar malajr. Għaldaqstant l-IP hija essenzjali għall-proċess ta' tkabbir ta' ditti zghar innovattivi.

³⁷ Abbażi tas-Shubija għall-Innovazzjoni u fid-dawl tal-aspetti soċjali u ekoloġiċi.

³⁸ https://ec.europa.eu/research/eic/pdf/eic_call_for_ideas_overview.pdf#view=fit&pagemode=none.

³⁹ Isem provvizorju

⁴⁰ Rapport dwar l-aċċess għall-finanzi għas-Setturi Kulturali u Kreattivi (Il-Kummissjoni Ewropea, 2015)

⁴¹ "Intellectual property rights and firm performance in Europe: an economic analysis" (EUIPO, 2015).

Finalment, l-innovaturi, u b' mod partikolari n-negozji godda, spiss jiffaccjaw ostakoli regolatorji jew incertezzi fl-introduzzjoni tal-innovazzjonijiet tagħhom fis-suq. Bħala parti mill-aġenda tagħha għal Regolamentazzjoni Aħjar, il-Kummissjoni qiegħda tqis l-impatt potenzjali fuq l-innovazzjoni tar-regolamentazzjoni attwali u ġdida⁴², b'konformità mal-"prinċipju innovattiv"⁴³ kif mitlub mill-Kunsill.

Azzjonijiet ulterjuri:

- *Biex ittejjeb l-appoġġ għall-innovazzjoni, il-Kummissjoni beħsiebha tagħmel bidliet għall-perjodu li fadal ta' Orizzont 2020 sabiex ttiprovdi appoġġ minn isfel għal fuq li jimmira l-proġetti ta' innovazzjoni sinifikanti li għandhom potenzjal ta' espansjoni, u se tikkunsidra t-tishih ta' dan l-approċċ fil-futur bil-Kunsill Ewropew tal-Innovazzjoni⁴⁴.*
- *Il-Kummissjoni se tuża r-Radar ta' Innovazzjoni sabiex tlaqqa' shab potenzjali tan-negozju u investituri ma' innovaturi ffinanzjati minn Orizzont 2020 sabiex tappoġġjahom fl-espansjoni tagħhom.*
- *Il-Kummissjoni se twettaq evalwazzjoni tal-iskema ta' Ftehimiet dwar l-Innovazzjoni li tippermetti lill-innovaturi jaħdmu mal-awtoritajiet pubbliċi u ma' partijiet ikkonċernati oħrajn sabiex isibu modi kif jindirizzaw ostakoli regolatorji perċepiti, u jekk tirnexxi, jestenduha għal oqsma oħrajn rilevanti. F'dan il-kuntest, il-Kummissjoni se tesplora wkoll qafas ta' abilitazzjoni għal **esperimenti regolatorji**.*
- *Fl-2017-18, il-Kummissjoni beħsiebha tadotta sett ta' miżuri sabiex **tappoġġja l-użu tal-IPR mill-SMEs**⁴⁵ jiġifieri (i) iżżid l-għarfien dwar l-iskemi eżistenti ta' Appoġġ għall-IP għall-SMEs; (ii) tiżviluppa netwerk tal-UE ta' medjazzjoni u ta' arbitraġġ dwar l-IP għall-SMEs; (iii) thegħġeg il-ħolqien ta' skemi ta' assigurazzjoni fil-livell Ewropew għal-litigazzjoni u għas-serq tal-IP; (iv) ittejjeb il-koordinazzjoni tal-iskemi ta' finanzjament ta' appoġġ għall-IP, inkluż permezz ta' gwida possibbli għall-Istati Membri⁴⁶.*

3.5. Ekonomija soċjali u intrapriżi soċjali

B' mod globali, qed ikun hemm interess dejjem akbar fl-innovazzjoni soċjali bħala mod ta' tkabbir sostenibbli, eż. il-kummerċ ġust, it-tagħlim mill-bogħod, it-trasferiment ta' flus mobbli, l-integrazzjoni ta' migranti u d-djar mingħajr emissjonijiet tal-karbonju.

Għaldaqstant in-negozji godda soċjali⁴⁷ għandhom potenzjal għoli ta' innovazzjoni u ta' impatt pożittiv fuq l-ekonomija u fis-soċjetà ingenerali⁴⁸. Il-mudell ta' negozju tagħhom li jgħaqqad l-effiċjenza ekonomika ma' objettivi ċċentrati fuq is-soċjetà⁴⁹, wera li huwa reziljenti hafna⁵⁰.

Minhabba li qed tizdied id-domanda għall-innovazzjoni soċjali u l-ħolqien ta' teknoloġiji godda u pjattaformi kollaborattivi, hemm prospetti tajba għal dawn in-negozji godda. Barra minn hekk, hafna minnhom għandhom il-potenzjal biex iwettqu mudelli ta' negozju ppruvati li jistgħu jiġu replikati f' territorji oħra. Madankollu, dawn il-kumpaniji xorta waħda jsibuha diffiċli biex jiksbu finanzjament u appoġġ, b' mod speċjali minhabba l-fatturi li ġejjin:

- in-nuqqas ta' rikonoxximent u fehim tal-potenzjal ekonomiku tagħhom;
- l-użu insuffiċjenti tat-teknoloġiji moderni.

⁴² Fir-reviżjoni li jmiss tal-ghodda tar-riċerka u l-innovazzjoni skont il-linji gwida tal-valutazzjoni tal-impatt.

⁴³ https://ec.europa.eu/epsc/sites/epsc/files/strategic_note_issue_14.pdf

⁴⁴ Isem provviżorju

⁴⁵ Aktar dettalji dwar dawn il-miżuri huma mogħtija fid-Dokument ta' Hidma tal-Persunal li jakkumpanjah. Dawn il-miżuri se jiġu żviluppatti f' kooperazzjoni mill-qrib mal-EUIPO (l-Uffiċċju tal-Proprietà Intellettwali tal-UE).

⁴⁶ SWD(2016) 373, 22.11.2016, "Inqiegħdu l-proprjetà intellettwali għas-servizz tal-SMEs sabiex jitrawmu l-innovazzjoni u t-tkabbir".

⁴⁷ Negozju ġdid soċjali huwa negozju ġdid li jipproduċi impatt soċjetali.

⁴⁸ http://eureka.sbs.ox.ac.uk/761/1/Social_Innovation.pdf, Oxford Said Business School, Social Innovation.

⁴⁹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:347:0238:0252:mt:PDF..>

⁵⁰ http://europa.eu/rapid/press-release_CES-12-60_en.htm?locale=en

Barra minn hekk, il-Kummissjoni flimkien mal-Fond Ewropew tal-Investment, nediet strumenti finanzjarji godda biex jixprunaw is-self għall-intraprizi soċjali, kif ukoll strumenti godda ta' ekwità b'impatt soċjali skont il-Fond Ewropew għall-Investimenti Strateġiċi.

Azzjonijiet ulterjuri:

- *Abbazi tal-Inizjattiva għan-Negożjar Soċjali, il-Kummissjoni se thegħgeġ lin-negożji godda soċjali biex **jespandu** anke b'miżuri li jiffukaw fuq l-aċċess aħjar għall-finanzi, l-aċċess imtejjeb għas-swieq, u t-tishih tal-oqfsa regolatorji billi tagħti pariri lill-Istati Membri dwar it-tfassil tal-politika.*
- *Il-Kummissjoni se tesplora wkoll miżuri li jiffaċilitaw l-użu ta' teknoloġiji godda, l-użu ta' mudelli ta' negozju godda⁵¹ u li jappoġġjaw il-finanzjament tal-impatt tal-ekonomija soċjali u tal-intraprizi soċjali permezz ta' politiki dwar l-iżvilupp/il-vicinat tal-UE u fora internazzjonali (eż. il-pjattaforma Inclusive Business tal-G20)⁵².*

4. Aċċess għall-finanzjament

It-tneħħija u l-issimplifikar tar-regolamenti, u ż-żieda ta' opportunitajiet għall-pariġġar, il-kuntratti pubbliċi u r-reklutaġġ effettiv jgħinu lin-negożji godda jespandu u johlqu impjegi sostenibbli. **L-aċċess għall-finanzjament** huwa ostakolu importanti li jrid jiġi indirizzat.

Għalkemm il-problemi li jiffaċċjaw id-ditti tal-UE fil-faži tal-bidu mhumiex akbar minn dawk iffaċċjati fl-Istati Uniti, l-evidenza akkademika u l-konsultazzjoni pubblika jikkonfermaw li hemm differenzi sostanzjali waqt il-faži tat-tkabbir. Dan huwa parzjalment dovut għall-ammont ta' finanzjament disponibbli għall-investment ta' kapital ta' riskju: huwa stmat li fl-2014 kienu disponibbli biss madwar EUR 5 biljun fl-UE, meta mqabbla ma' aktar minn EUR 26 biljun fl-Istati Uniti⁵³.

Barra minn hekk, **il-fondi Ewropej ta' kapital ta' riskju** huma iżgħar fil-medja⁵⁴ u ma jistgħux jgħinu biżżejjed lill-kumpaniji biex jikbru minn negozji godda għal negozji b'kapitalizzazzjoni medja u għal atturi globali. Fil-perjodu ta' bejn l-2007 u l-2012, id-daqs medju tal-fondi Ewropej ta' kapital ta' riskju (fl-għeluq finali) kien ta' EUR 61 miljun u 50 % minnhom kienu iżgħar minn EUR 27 miljun; il-kapital ta' riskju medju tal-Istati Uniti fl-2014 kien jammonta għal USD 135 miljun⁵⁵. Din hija problema partikolari għall-kumpaniji li qed jespandu, peress li l-finanzjament għandu t-tendenza li jonqos maż-żmien.

Huwa essenzjali għall-investituri li jkunu jistgħu jagħzlu minn firxa ta' **strateġiji ta' hruġ**. Iridu jkunu jafu li se jkunu kapaċi jirkupraw l-investimenti tagħhom, kemm jekk permezz ta' IPO, permezz ta' bejgħ ta' negozju lil kumpanija oħra, permezz ta' bejgħ fi stadju aktar tard lil fond ta' kapital ta' riskju jew lil fond tal-ekwità privata, jew billi jerġgħu jbigħu lill-fundatur(i) tal-kumpanija. Izda n-nuqqas attwali ta' informazzjoni dwar il-possibbiltajiet ta' finanzjament iwassal għal incertezza u għal inqas investment. Bl-istess mod, aktar ma jkun disponibbli l-finanzjament fl-aħħar stadji, aktar hemm possibbiltà li l-investituri primarji u dawk sekondarji jinvestu.

Meta aċċessaw il-**finanzjament pubbliku**, 85 % ta' dawk li wiegħu għall-konsultazzjoni pubblika talbu għal aktar koerenza u trasparenza fl-inizjattivi ta' finanzjament, u għal immirar aħjar tal-kumpaniji li jistgħu jkunu l-mexxejja ta' għada.

⁵¹ Fl-2017, il-Kummissjoni se tnedi Pjattaforma għall-Isfida tal-Innovazzjoni Soċjali biex tincentiva lill-intraprizi soċjali jingħaqdu ma' tipi oħrajn ta' intraprizi sabiex jiżviluppaw flimkien soluzzjonijiet għall-isfidi soċjetali. Se tnedi wkoll sejha għall-analizi u għall-gbir tal-aħjar prattiki dwar kif l-intraprizi soċjali jistgħu jużaw aħjar l-ekonomija diġitali.

⁵² <http://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>

⁵³ Thomson ONE f'BSG Perspectives "The State of European Venture Capital".

⁵⁴ Iċ-ċifri tal-Istati Uniti ttiēdu mir-rapport tal-NVCA, filwaqt li dawk tal-UE ttiēdu mir-rapport tal-UE.

⁵⁵ L-istudju "Assessing the Potential for EU Investment in Venture Capital and Other Risk Capital Fund of Funds".

Il-Kummissjoni qieghda tindirizza dawn il-kwistjonijiet f'diversi politiki. Fir-revizjoni tal-baġit ta' nofs it-terminu, hija pproponiet li żżid il-baġit għall-FEIS⁵⁶ u għall-COSME, filwaqt li jissahhu l-istrumenti finanzjarji eżistenti u jiġi mobilizzat finanzjament addizzjonali għall-SMEs fil-fażijiet tal-bidu u ta' espansjoni.

Mill-2010, il-Programm tal-Unjoni Ewropea għall-Impjiegi u l-Innovazzjoni Soċjali (EaSI) u l-predeċessur tiegħu fethu EUR 1 biljun f'mikrokrediti għat-twaqqif jew l-izvilupp ta' negozji żgħar, b'appoġġ għal aktar minn 100,000 mikroimpreditur madwar l-Ewropa.

L-Unjoni tas-Swieq Kapitali mnedija fl-2015 se tkun ukoll ta' għajnuna. Il-Kummissjoni qieghda tmexxi 'l quddiem pakkett komprensiv ta' miżuri sabiex tappoġġja l-finanzjament tal-kapital ta' riskju fl-UE. Flimkien mal-Istrateġija għal Suq Uniku, tipproponi li jinholoq Fond ta' Fondi ta' Kapital ta' Riskju pan-Ewropew sabiex tindirizza ċ-ċokon u l-frammentazzjoni tal-fondi Ewropej ta' kapital ta' riskju, tattira aktar kapital privat lejn il-kapital ta' riskju, tippermetti li aktar SMEs ikunu ffinanzjati għal perjodi itwal ta' żmien, u tiddiversifika l-finanzjament għan-negozji godda, għall-innovazzjoni u għall-kumpaniji mhux elenkati⁵⁷. Barra minn hekk, f'Lulju 2016 il-Kummissjoni adottat proposta sabiex jiġu emendati r-Regolamenti dwar il-Fondi Ewropej ta' Kapital ta' Riskju (EuVECA) u, kif intqal hawn fuq, dwar il-Fondi ta' Intraprenditorja Soċjali Ewropew (EuSEF) sabiex jiġi ffacilitat aktar il-finanzjament transfruntier għall-SMEs. B'mod komplimentari għall-Fond ta' Fondi ta' Kapital ta' Riskju pan-Ewropew u l-FEIS, il-Kummissjoni se tanalizza l-valur miżjud potenzjali ta' **inċentivi** addizzjonali **għall-kapital ta' riskju** permezz ta', pereżempju, skemi li jippermettu li l-fondi ta' investiment bi sjieda u b'amministrazzjoni privati jibbenefikaw minn garanzija pubblika meta jiżded il-finanzjament b'dejn sabiex isiru investimenti ta' ekwità u ta' dejn f'negozji godda u f'negozji li qed jespandu.

Il-Kummissjoni se tkompli timmonitorja l-**iskemi/inċentivi fiskali** għall-investimenti fin-negozji godda/li qed jespandu, u filwaqt li tibni fuq l-approċċi ta' suċċess implimentati mill-Istati Membri u fuq ir-risultati tal-istudju attwali dwar l-effettività tal-inċentivi fiskali għall-Kapital ta' Riskju u l-investituri informali sabiex tattira aktar kapital paċenzjuż, hija se tikkunsidra modi oħrajn kif tappoġġja t-fassil tal-politiki tal-Istati Membri.

Biex issahhah l-istrateġija ta' hruġ għall-investituri bikrin fil-kumpaniji godda u li jkunu qed jespandu, u biex tikkumplimenta l-proġett pilota li jmiss għal pjattaforma ta' pariġġar pan-Ewropea kif ukoll l-inizjattivi Start-up Europe, fl-2017-2018 il-Kummissjoni se timmonitorja l-holqien ta' swieq ta' tkabbir tal-SMEs, kategorija ġdida ta' faċilitajiet multilaterali tan-negozjar li se tinghata forma legali mid-Direttiva II dwar is-Swieq fl-Istrumenti Finanzjarji (MiFID II)⁵⁸. B'hekk se jkun aktar faċli li jingabar kapital għad-ditti ta' daqs medju, u biex jiġu kondiviżi l-aħjar Prattiki. Il-Kummissjoni se tidentifika inizjattivi mmexxija mis-suq u pubbliċi li jrawmu l-ammissjoni ta' ishma ta' SMEs għall-kummerċ u tesplora soluzzjonijiet fattibbli għall-kwistjonijiet regolatorji u n-nuqqasijiet tas-suq.

Azzjonijiet ulterjuri:

- *Fl-2017 il-Kummissjoni u l-Fond Ewropew tal-Investment se jagħmlu l-investimenti ewlenin fil-Fond tal-Fondi ta' Kapital ta' Riskju pan-Ewropew ġdid u li huwa taħt ġestjoni indipendenti flimkien ma' investituri privati kbar sabiex ikabbru d-daqs tal-Fondi ta' Kapital ta' Riskju fl-Ewropa u jegħlbu l-frammentazzjoni attwali. L-investimenti ewlenin tal-UE li jlahhqu mal-EUR 400 miljun se jkunu limitati għal massimu ta' 25 % tal-kapital totali fil-Fondi tal-Fondi, biex b'hekk iġibu potenzjal minimu ta' EUR 1.6 biljun f'investimenti addizzjonali għall-Kapital ta' Riskju fl-Ewropa.*
- *Fl-2017, il-Kummissjoni se tikkordina pjattaforma pan-Ewropea fejn se jkunu jistgħu jiġu kondiviżi l-aħjar Prattiki tal-Istati Membri dwar il-finanzjament kollettiv, flimkien ma' valutazzjoni tan-nuqqasijiet fil-finanzjament minn sorsi **alternattivi ta' finanzjament**, sabiex tifhem jekk hemmx bżonn ta' finanzjament pubbliku jew ta' miżuri oħrajn.*

⁵⁶ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/MT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0581&from=MT>

⁵⁷ F'Novembru 2016 saret sejha għal espressjoni ta' interess biex jintgħažlu l-promoturi tal-Fond ta' Fondi pan-Ewropew.

⁵⁸ Id-Direttiva 2014/65/UE.

5. Konkluzjoni

Minkejja l-hafna imprendituri zghar u innovattivi tagħha, l-Ewropa għadha mhijiex qieghda tisfrutta bis-sħiħ il-potenzjal tal-kapaċità u tat-talent imprenditorjali tagħha.

Għalkemm ittiegħdet azzjoni fil-livell nazzjonali kif ukoll fil-livell tal-UE sabiex jithegħeġ il-holqien ta' negozji godda, għad fadal hafna xi jsir.

Il-ftuħ u l-espansjoni ta' kumpanija madwar l-Ewropa saru aktar sempliċi. L-għan huwa li l-Ewropa ssir l-ewwel għażla għall-imprendituri ambizzjużi sabiex jibnu u jkattru l-ideat ta' negozju innovattivi tagħhom f'kumpaniji ta' suċċess f'ekosistemi li jahdmu kif xieraq. Min-naħa tagħhom, dawn se jgħolqu impjegji godda, irawmu r-responsabbiltà soċjali u whud se jsiru mexxejja globali.

Din il-Komunikazzjoni tippromovi approċċ koordinat bejn il-politiki tal-UE li jrid jitwettaq permezz ta' sett ta' miżuri pragmatici. Il-hidma fi shubija mal-livelli kollha tal-gvern, fl-Istati Membri, fir-reġjuni u fil-bliet u mal-partijiet ikkonċernati kollha - inklużi man-negozji l-godda u man-negozji li qed jespandu stess - se tkun neċessarja wkoll għall-implimentazzjoni effiċjenti u b'suċċess ta' dan l-approċċ.

Il-Kummissjoni tistieden lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill biex japprovaw din il-Komunikazzjoni u biex jipparteċipaw attivament fl-implimentazzjoni tagħha, f'kooperazzjoni mill-qrib mal-partijiet ikkonċernati rilevanti kollha.